

การสร้างสรรคผลิตภัณฑหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย – เวียดนาม

Creating the Lacquerware from Thai – Vietnam

Raphiphat Monphrom

Yuwadee Tong-on

Nakhon Sawan Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างสรรคผลิตภัณฑหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน จากการประยุกต์เทคนิควิธีการสร้างสรรคศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม และเพื่อเผยแพร่การสร้างสรรคงานผลิตภัณฑหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย-เวียดนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เอกสาร สัมภาษณ์จากปราชญ์ชุมชนเครื่องเงินนันทาราม จังหวัดเชียงใหม่ และค้นคว้ารวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทำการอบรมเชิงปฏิบัติการ ต่อเยาวชนรุ่นใหม่ และผู้สนใจงานจิตรกรรมเครื่องรักจากศิลปิน เวียดนามและเครื่องรักเครื่องเงินของไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ และในด้านภูมิปัญญา งานเครื่องรักเครื่องเงินไทย-เวียดนาม โดยสอบถามความพึงพอใจในผลงานที่ได้จากการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรม ไทย – เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรคงานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไป ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอแบบร่างทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ โดยใช้สีน้ำยารักของเวียดนาม และการปิดแผ่นทองแบบไทย ชุดที่ 2 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ โดยใช้สีน้ำยารักของไทย และการชุบร่องติดเปลือกไข่และเทคนิคการเพนท์สีแบบเวียดนาม และชุดที่ 3 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ โดยใช้สีน้ำยารักของเวียดนาม และการเพนท์สีแบบไทย และในรูปแบบ ผลิตภัณฑ ชุดที่ 2 ได้รับการคัดเลือกให้มีการผลิตและนำมาประเมินผลความพึงพอใจของผู้สนใจใน รูปแบบงานผลิตภัณฑเครื่องรักเครื่องเงินซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$)

ผลของการเผยแพร่การสร้างสรรคงานผลิตภัณฑหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ผู้วิจัยกำหนด แนวทางในการเผยแพร่ 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาการออกแบบ แขนงวิชาออกแบบผลิตภัณฑ ชั้นปีที่ 3 ที่เรียน รายวิชาออกแบบผลิตภัณฑของที่ระลึก จำนวน 17 คน ผลการประเมินความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) แนวทางที่ 2 การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน สู่สาธารณชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่สนใจเข้าชมนิทรรศการ จำนวน 100 คน ผลการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจ ทุกด้านในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ในการสืบสานและส่งต่อภูมิปัญญา หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินนั้นเป็นหน้าที่อันพึงกระทำของคนไทยทุกคน หากแต่จะด้วยวิธีการใด อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่สร้างสรรคผลงาน เป็นคนกลางในการถ่ายทอดและส่งต่อภูมิปัญญา เป็นผู้สนับสนุนโดยการเลือกใช้ผลิตภัณฑทั้งที่ใช้ด้วยตนเองหรือเป็นของฝาก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสาน และส่งต่อภูมิปัญญาให้คงอยู่คู่คนไทยต่อไป

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เครื่องรักเครื่องเงิน งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย – เวียดนาม

Abstract

This research aimed to application of those techniques to invent lacquer handicraft products and promotion of the creation of new products based on lacquerware handicrafts. Tools used in this research are questionnaire, and interviews about product design and the lacquerware of Thailand – Vietnam. The question of satisfaction in the work about techniques for making the lacquerware. To test the samples. There are three sets. The first set of techniques. Using lacquer from Vietnam, and paste gold leaves of Thailand. The second set: using lacquer of Thailand. The third set: using lacquer from Vietnam, and made Thai painting. The second set was selected to be produced and bring to evaluate satisfaction of those interested in the design of lacquerware products. The results of the satisfaction had the functional. The beautiful reflects an identity suitability materials for production and processes. All the average level ($\bar{x} = 4.33$).

The publication of creative lacquerware, the researchers established to publish had two ways. The first way, integrating with the souvenir product design subject of the third year students' program product design, there are seventeen people. The satisfaction evaluation in the methodology, content and the value to publish. The average of includes all aspects at a high level ($\bar{x} = 4.21$). The second way, exhibition of show lacquer works, the satisfaction evaluation, an average total satisfied on all aspects level ($\bar{x} = 4.23$) of one hundred people. As compared with the criteria specified from the application of art and culture from Thailand – Vietnam. To inherit forward the wisdom about lacquerware is our duty to all of Thai people, if you will in any way, may be a part of the create works, as a mediator to convey the knowledge, a supporter by either use of products using by themselves or as a souvenir to remain in Thailand further.

Keywords : creating the lacquerware, the lacquerware from Thai – Vietnam

บทนำ

ภาคเหนือของไทยมีการทำผลิตภัณฑ์เครื่องเงินมาเป็นระยะเวลานาน โดยมีรูปแบบและรูปทรงที่หลากหลายสนองตอบการใช้สอย ค่านิยม และรสนิยมทางสังคม เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยการนำไม้ไผ่มาสานขึ้นรูป ซึ่งจะมีหุ่นไม้เป็นแบบหรืออาจไม่ต้องใช้หุ่นก็ได้แต่ใช้การขัดและสานเป็นรูปต่อจากนั้นจะใช้รัก ซึ่งเป็นยางไม้ (ยางรัก) ผสมกับถ่านของข้าวเปลือกหรือหญ้าคา (ทำให้เกิดสีดำ) ทำให้เรียบเพื่อปิดรอยสาน ขัดผิวให้เรียบแล้วเขียนลวดลายประดับด้วยสีน้ำมัน หรือใช้เหล็กแหลมขีดหรือขีดเป็นเส้นลึกลงบนผิว ใช้สีฝุ่นผสมน้ำมันทาทับตามรอยอีกทีหนึ่งสีจะเข้าไปอุดในเส้นต่อจากนั้นใช้ผ้าเช็ดสีที่ผิวออกพื้นรักที่เป็นสีดำจะขับเส้นลายให้เห็นเป็นลวดลาย หรือจากวัตถุติดอื่น ๆ มีกรรมวิธีการผลิตโดยใช้ยางรักเป็นส่วนตกแต่ง เครื่องเงินมีชื่อเรียกตามเผ่าพันธุ์ของคนไทยเผ่าเงิน ซึ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ในเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า พระเจ้าเชียงใหม่ได้ทำสงครามกับพม่า (พ.ศ. 2325) และได้กวาดต้อนราษฎรเมืองเชียงตุงมาเชียงใหม่ ในจำนวนนี้มีพวกช่างรักด้วยซึ่งรวมตัวกันอยู่เป็นหมู่บ้านเรียกว่าหมู่บ้าน “เงิน” ซึ่งมีอาชีพทำเครื่องเงินกันทั้งหมู่บ้าน (Karaket, S., & Saeninrit, A., 2004) จากข้อเสนอแนะของกฤตพัชร สุริยะโชติ (Suriyachote, K., 2013, p.112) พบว่า ในปัจจุบันเหลือช่างฝีมือในการทำเครื่องเงินเหลืออยู่เป็นจำนวนน้อยมากมีกระบวนการผลิตค่อนข้างยุ่งยาก รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนอนุรักษ์ความรู้ภูมิปัญญาไว้

ในประเทศเวียดนาม มีงานศิลปะภาพเขียนและภาพจิตรกรรมลงรัก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเวียดนาม เป็นการทารักบนผืนผ้าใบแล้วลงสี ผิงมุกหรือเปลือกไข่เป็นรูปภาพต่างๆ ภาพจิตรกรรมลงรักจะต่างกับการทำเครื่องเงิน เริ่มจากการนำรักมาทาบนผืนผ้าใบหลายๆ ชั้นจนหนาแล้วลงสีที่ละสีตามต้องการ บางภาพอาจมีทั้งการลงสีและผิงมุกหรือเปลือกไข่ การผิงจะขูดพื้นผิวที่เคลือบให้เป็นร่องแล้วจึงผิงรักที่ใช้จะเป็นรักของเวียดนามแต่สีจะสั่งจากประเทศญี่ปุ่น ผลงานส่วนใหญ่จะเป็นแนวนามธรรม (International Arts and Crafts Center, 2014) ประเทศไทยและเวียดนาม ต่างอยู่ในประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งเป็นการรวมตัวของกลุ่มประเทศสมาชิก ก่อตั้งเพื่อให้เป็นชุมชนมีความแข็งแกร่งสามารถสร้างโอกาสทั้งด้านการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยสมาชิกในชุมชนสามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากขึ้นเสมือนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

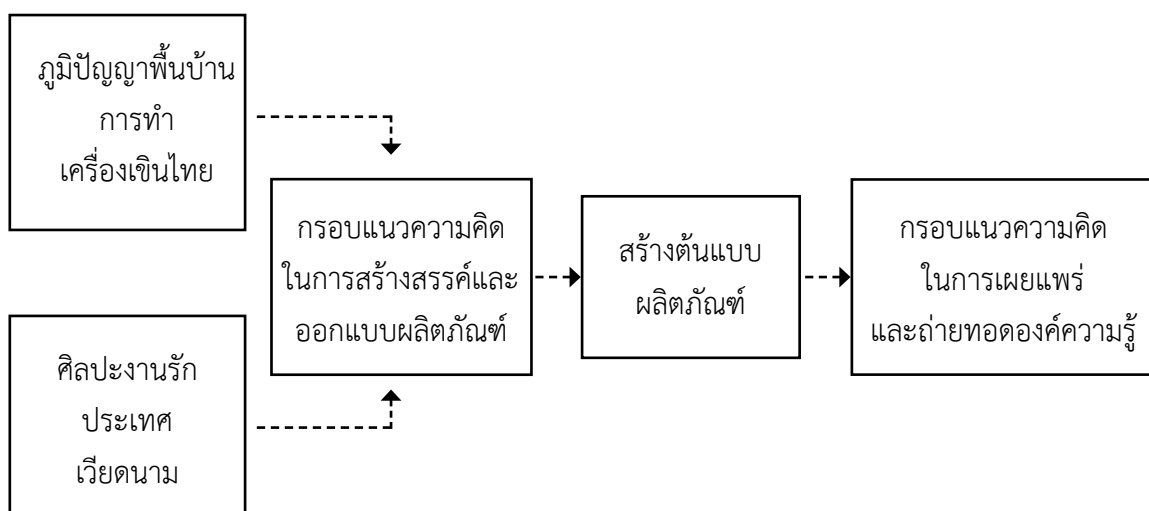
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีองค์กรภายในด้านการวิจัย และบริการวิชาการแก่ชุมชน มีหลักสูตรที่เปิดสอนหลากหลายสาขา มีทำเลที่ตั้งในท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนล่าง คณาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่น จึงมีศักยภาพพร้อมที่จะทำการวิจัย สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักของอาเซียน ตามนโยบายของรัฐบาล ผลจากงานวิจัยจะเป็นแนวทางให้ชุมชนหรือผู้สนใจ นำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการวางแผนจัดระบบที่ดีร่วมเรียนรู้กระบวนการออกแบบ ประยุกต์การผลิต ให้มีความเหมาะสมกับตลาดในปัจจุบัน อีกทั้งงานวิจัยในครั้งนี่ยังเป็นการสืบสานอนุรักษ์งานศิลปวัฒนธรรม ให้สามารถดำรงอยู่ได้ รวมถึงเป็นการสร้างอาชีพให้กับแรงงานในท้องถิ่นอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน จากการประยุกต์เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม
2. เพื่อเผยแพร่การสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน จากการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กรอบแนวความคิดในการสร้างสรรค์และออกแบบผลิตภัณฑ์
โดยใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้และเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ (Suksod, T., 2001) ดังนี้
  - 1.1 ประโยชน์ใช้สอย และความสะดวกในการใช้งาน
  - 1.2 ความสวยงามน่าใช้ สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์
  - 1.3 ความเหมาะสมด้านวัสดุในการผลิต
  - 1.4 ความปลอดภัยในรูปแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต
2. กรอบแนวความคิดในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้
ในการเผยแพร่การสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย – เวียดนาม โดยประเมินตามหลักการในการเผยแพร่และถ่ายทอดผลงาน ในประเด็นที่สามารถประเมินผลการเผยแพร่ได้โดยใช้หลักการของ (Laphirattanakul, V., 2003) ดังนี้
  - 2.1 เรื่องราวที่เผยแพร่มีความชัดเจน ตรงประเด็น
  - 2.2 วิธีการที่เผยแพร่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องราว
  - 2.3 สร้างความนิยม กระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องราวที่เผยแพร่
  - 2.4 เพื่อปกป้องและรักษาคุณค่าของเรื่องราวที่เผยแพร่

ภาพที่ 1 สรุปรอบแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย – เวียดนาม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้องค์ความรู้ถึงงานศิลปวัฒนธรรมไทย-เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ งานหัตถกรรมงานเครื่องรักเครื่องเงิน
2. ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมงานเครื่องรักเครื่องเงิน จากการแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการทำเครื่องรักเครื่องเงินจากศิลปวัฒนธรรมไทย-เวียดนาม
3. ให้คุณค่ากับคนยุคปัจจุบันในแง่ของแนวคิดด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีมาแต่สมัยก่อน และเสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศเวียดนาม
4. กระบวนการวิจัยครั้งนี้ ทำให้นักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์และนักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชน สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน อันสอดคล้องกับภารกิจของสถาบันระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย – เวียดนาม มีลักษณะการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินของไทยและศิลปะงานเครื่องรักแบบเวียดนาม แล้วนำมาประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม การนำองค์ความรู้ที่ได้ไปบูรณาการกับการเรียนการสอน และผลการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ในรูปแบบการแสดงนิทรรศการ

ประชากรและตัวอย่าง

ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม โดยประเมินผลความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง นักศึกษาสาขาวิชาการออกแบบแขนงวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 17 คน

กลุ่มที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่มาเยี่ยมชมนิทรรศการเครื่องรักเครื่องเงินในงาน The Spirit of ASEAN ณ โรงเรียนนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างวันที่ 22 – 23 สิงหาคม 2559 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

เครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน จากการประยุกต์เทคนิควิธีการของศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สำหรับสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านภูมิปัญญางานเครื่องรักเครื่องเงินไทย - เวียดนาม พิจารณาจากแบบร่างผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย - เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ในรูปแบบต่างๆ จำนวน 3 ชุดผลิตภัณฑ์ เพื่อคัดเลือกชุดผลิตภัณฑ์ที่นำไปผลิตและเป็นต้นแบบในการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน

โดยแบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ประเมินตามหลักการที่นิยมใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสร้างสรรค์ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ และเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ (Suksod, T., 2001) ได้แก่ (1) ประโยชน์ใช้สอย และความสะดวกในการใช้งาน (2) ความสวยงามน่าใช้ สู่ถึงความเป็นเอกลักษณ์ (3) ความเหมาะสมด้านวัสดุในการผลิต (4) ความปลอดภัยในรูปแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย - เวียดนาม

ในการเผยแพร่ผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการเผยแพร่ผลงาน 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การเผยแพร่โดยการบูรณาการกับการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง นักศึกษาสาขาวิชาการออกแบบแขนงวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 17 คน

แนวทางที่ 2 การเผยแพร่ผลงานโดยการจัดแสดงนิทรรศการ แบบสอบถามในการประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ใช้การสุ่มแบบบังเอิญกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่มาเยี่ยมชมนิทรรศการเครื่องรักเครื่องเงินในงาน The Spirit of ASEAN ณ โรงเรียนนครสวรรค์ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างวันที่ 22-23 สิงหาคม 2559 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

โดยประเมินตามหลักการในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงาน ในประเด็นที่สามารถประเมินผลได้ ตามหลักการของวิรัช ลภีรัตนกุล (Laphirattanakul, V., 2003, pp.145-148) ได้แก่ (1) เรื่องราวที่เผยแพร่มีความชัดเจนตรงประเด็น (2) วิธีการที่เผยแพร่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องราว (3) สร้างความนิยม กระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องราวที่เผยแพร่ (4) เพื่อปกป้องและรักษาคุณค่าของเรื่องราวที่เผยแพร่

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เอกสาร ผลงานการศึกษาค้นคว้า และตำราที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการลงพื้นที่จริง ณ กลุ่มผู้ผลิตเครื่องรักเครื่องเงิน

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแนวคิดจากศิลปวัฒนธรรมไทย - เวียดนาม หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน มาประยุกต์ใช้ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน

ขั้นตอนที่ 3 ทำการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ต่อเยาวชนรุ่นใหม่และผู้สนใจ ร่วมกันรักษาศิลปวัฒนธรรมของเดิมของงานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินและเรียนรู้สิ่งใหม่เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ตระหนักในสำคัญของวัฒนธรรม และสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนในประเทศไทยเรามีหน้าที่เสริมสร้าง พื้นฟู และการดูแลรักษาแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 นำองค์ความรู้จากการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการงานศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม มาประยุกต์ใช้ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินและถ่ายทอดสู่สาธารณชน
ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน และนำเสนอผลงาน

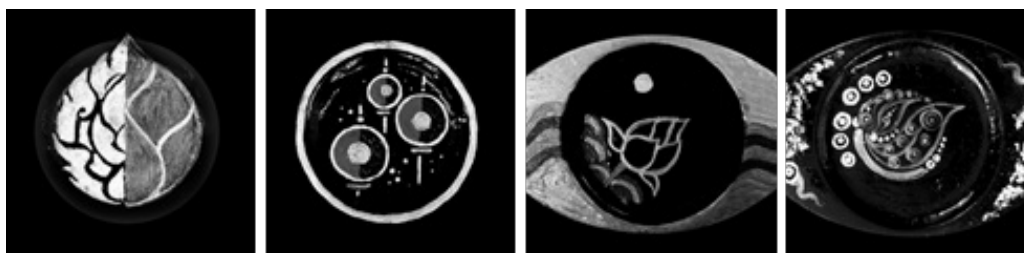
ผลการวิจัย

1. ผลของการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน จากการประยุกต์เทคนิควิธีการศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม

ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ผู้วิจัยได้จัดกระบวนการในการศึกษา และประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน โดยการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินของ ไทย กลุ่มประเทือง เครื่องเงิน ชุมชนนันทาราม จังหวัดเชียงใหม่ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินทั้งแบบไทยและเวียดนาม โดยเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องรักจากประเทศเวียดนาม เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การประยุกต์ใช้ระหว่างเทคนิคของไทยและเวียดนาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ผลงานที่ได้จากการสร้างสรรค์งานเครื่องรักเครื่องเงินด้วยเทคนิควิธีการแบบไทย

ในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิควิธีการแบบไทยนั้น จะเน้นไปที่ชิ้นงานที่มีประโยชน์ในด้านการใช้สอย เช่น กล่องไม้รูปทรงต่างๆ กล่องใส่ทิชชู ผอบใส่ของ ชุดที่รองแก้ว เป็นต้น ส่วนเทคนิคการเขียนลาย มีอยู่ 4 แบบ ได้แก่ ลายจุด ลายเขียนสีหรือลายเพนท์ ลายจากการติดเปลือกไข่ และลายรดน้ำ แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องรักเครื่องเงิน ด้วยเทคนิควิธีการแบบไทย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอกลักษณ์ที่สื่อถึง ความเป็นไทย ได้แก่ ลวดลายไทย ดอกไม้ไทย เช่น ดอกบัว มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการนำประเพณีและวัฒนธรรมของชาวจีน ที่สืบทอดกันมาของจังหวัดนครสวรรค์ อันแสดงถึงประเพณีตรุษจีน เช่น ลายประทัดจีน ลายโคมไฟแบบจีน เป็นต้น

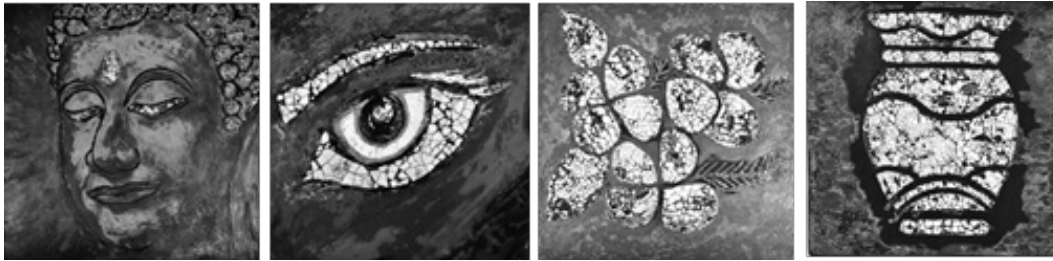

ภาพที่ 2 ผลงานที่ได้จากการสร้างสรรค์งานเครื่องรักเครื่องเงินด้วยเทคนิควิธีการแบบไทย

ส่วนที่ 2 ผลงานที่ได้จากการสร้างสรรค์งานเครื่องรัก ด้วยเทคนิควิธีการแบบเวียดนาม

ผลงานที่ได้จากการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควิธีการแบบเวียดนามนั้น จะเน้นสร้างสรรค์ชิ้นงานในเชิงศิลปะ เครื่องประดับและตกแต่ง ในการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมอบรมเลือกสร้างสรรค์ผลงานเป็น ภาพในเชิงศิลปะเพื่อการตกแต่งในสถานที่ต่างๆ

เอกลักษณ์และเทคนิคสำคัญของผลงานด้วยวิธีการสร้างสรรค์แบบเวียดนาม เน้นที่สีส้มที่มีการลงสีและขัดด้วยกระดาษทรายเป็นลักษณะชั้นๆ 4-5 ชั้น จึงทำให้เกิดพื้นผิวที่มีสีส้มสวยงาม และใช้การขุดเจาะที่แผ่นไม้ให้เป็นร่องเพื่อติดเปลือกไขลงไป และทำการขัดพร้อมลงสีอีกหลายชั้นเช่นกัน จนผิวด้านบนมีความเรียบและมันวาว แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องรัก ด้วยเทคนิควิธีการแบบเวียดนาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบอิสระ มีความหลากหลายของผลงาน แต่เน้นที่กระบวนการและวัสดุที่ใช้ในการผลิต ด้วยเทคนิควิธีการแบบเวียดนามทั้งหมด

ภาพที่ 3 ผลงานที่ได้จากการสร้างสรรค์งานเครื่องรัก ด้วยเทคนิควิธีการแบบเวียดนาม

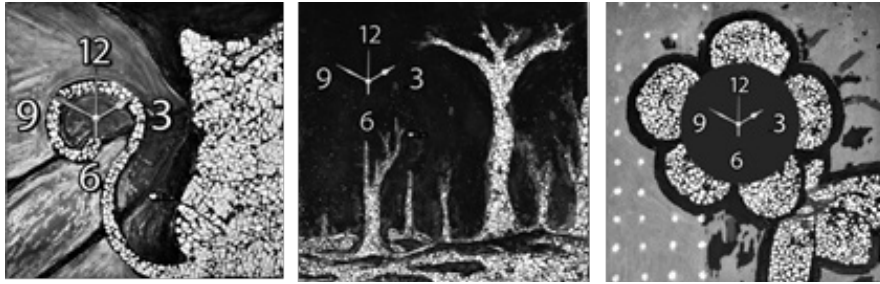
ส่วนที่ 3 ผลงานที่ได้จากการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน จากการนำเทคนิคของไทยและเวียดนาม มาผสมผสานกับแนวความคิดรวบยอดของศิลปะสมัยใหม่ เกิดการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาแขนงนี้ในขั้นต่อไป ในรูปแบบที่มีเอกลักษณ์ผสมผสาน ศิลปะลงรักสมัยใหม่ เป็นการเรียนรู้ถึงงานศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการหัตถกรรมงานเครื่องเงิน และให้คุณค่ากับคนยุคปัจจุบันในแง่ของแนวคิดด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีมาแต่สมัยก่อน และเสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศเวียดนาม ผลงานที่ได้จากการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน สามารถนำมาสร้างชิ้นงานที่มีการนำวัสดุ เทคนิคและวิธีการทั้งของไทยและเวียดนามได้หลากหลายรูปแบบ

โดยจำแนกเป็น ชุดที่ 1 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ โดยใช้น้ำยารักของเวียดนาม และการปิดแผ่นทองแบบไทย ผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ได้แก่ ที่ทับกระดาษ ที่ใส่นามบัตร และที่ตั้งโชว์บนโต๊ะทำงาน ชุดที่ 2 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ โดยใช้น้ำยารักของไทย และการขุดร่องติดเปลือกไขและเทคนิคการเพนท์สีแบบเวียดนาม ผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ได้แก่ นาฬิกา และชุดที่ 3 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ โดยใช้น้ำยารักของเวียดนาม และการเพนท์สีแบบไทย ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ชุดที่เสียบปากกา

ภาพที่ 4 ผลงานเทคนิคการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์โดยใช้น้ำยารักของเวียดนามและการปิดแผ่นทองแบบไทย

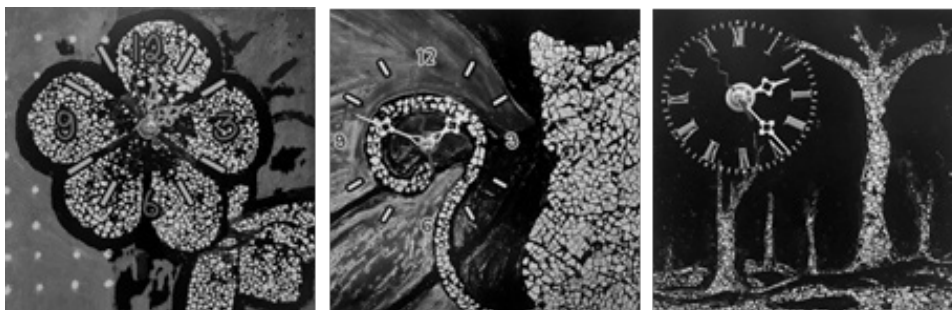

ภาพที่ 5 ผลงานเทคนิคการสร้างสรรคผลิตรถยนต์ โดยใช้น้ำยารักของไทย และการชุบร่องติดเปลือกไข่ และเทคนิคการเพนท์สีแบบเวียดนาม

ภาพที่ 6 ผลงานเทคนิคการสร้างสรรคผลิตรถยนต์ โดยใช้น้ำยารักของเวียดนาม และการเพนท์สีแบบไทย

ส่วนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ในทั้ง 3 ชุดผลิตรถยนต์ สรุปผลได้ว่า รูปแบบผลิตรถยนต์ที่ได้จากการประยุกต์ ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรคงานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ในรูปแบบผลิตรถยนต์ ชุดที่ 2 เทคนิคการสร้างสรรคผลิตรถยนต์ โดยใช้น้ำยารักของไทย และการชุบร่องติดเปลือกไข่และเทคนิคการเพนท์สีแบบเวียดนาม ได้รับการคัดเลือกให้มีการผลิตและนำมาประเมินผลความพึงพอใจของผู้ที่สนใจในรูปแบบงานผลิตรถยนต์เครื่องรักเครื่องเงินต่อไป

ภาพที่ 7 ผลงานต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกให้นำไปผลิตและประเมินความพึงพอใจ

เมื่อนำรูปแบบผลิตภัณฑ์ในชุดที่ 2 มาสร้างสรรค์และทำการประเมินผลความพึงพอใจของผู้ที่สนใจในรูปแบบงานผลิตภัณฑ์เครื่องรักเครื่องเงิน จำนวน 100 คน พบว่าด้านประโยชน์ใช้สอยและความสะดวกในการใช้งานของผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ด้านความสวยงามน่าใช้สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) ด้านความเหมาะสมของวัสดุในการผลิต มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) และในด้านความปลอดภัยในรูปแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) ดังนั้น จึงสรุปผลค่าเฉลี่ยรวมในการประเมินความพึงพอใจในต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องรักเครื่องเงินไทย - เวียดนาม มีความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

2. ผลของการการเผยแพร่การสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย - เวียดนาม

แนวทางที่ 1 สรุปผลของการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน

ผลของการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน สาขาวิชาการออกแบบ ภาคเรียนที่ 1/2559 ในรายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ผู้เรียน คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 17 คน ในการประเมินผลของการเผยแพร่การสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย - เวียดนาม โดยใช้การบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน

ภาพที่ 8 การบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน

จากการประเมินผล พบว่า ผู้เรียนประเมินหลักการและวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ในด้านเพื่อปกป้องและรักษาคุณค่าของเรื่องราวที่เผยแพร่ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) ด้านสามารถสร้างความนิยม กระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องราวที่เผยแพร่ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) ด้านเรื่องราวที่เผยแพร่มีความชัดเจน ตรงประเด็น มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) และด้านวิธีการเผยแพร่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องราว มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) ดังนั้นจึงสรุปผลการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

แนวทางที่ 2 สรุปผลของการจัดนิทรรศการแสดงผลงานสู่สาธารณชน

ผลของการประเมิน การเผยแพร่การสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ไทย - เวียดนาม ในแนวทางที่ 2 การจัดนิทรรศการแสดงผลงานสู่สาธารณชน ในงาน The Spirit of ASEAN ณ โรงเรียนนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทำการประเมินกลุ่มผู้เข้าร่วมงาน และผู้ที่สนใจเข้ามาชมนิทรรศการ จำนวน 100 คน

ภาพที่ 9 การจัดนิทรรศการแสดงผลงานสู่สาธารณชน

จากการประเมินผล พบว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาชมนิทรรศการประเมินผลหลักการและวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ในด้านเรื่องราวที่เผยแพร่มีความชัดเจน ตรงประเด็น มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) ด้านสามารถสร้างความนิยม กระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องราวที่เผยแพร่มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) ด้านวิธีการเผยแพร่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องราว มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) และด้านเพื่อปกป้องและรักษาคุณค่าของเรื่องราวที่เผยแพร่มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) ดังนั้น จึงสรุปผลของการจัดนิทรรศการแสดงผลงานสู่สาธารณชน มีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากผลการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน สามารถอภิปรายผลของการวิจัย ดังนี้

ด้านการศึกษางานศิลปวัฒนธรรมไทย - เวียดนาม ในด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมงานเครื่องรักเครื่องเงิน ผู้วิจัยจำเป็นจะต้องศึกษาความเป็นมา กระบวนการที่ใช้ในการสร้างสรรค์ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของไทยและเวียดนาม โดยศึกษาทั้งในรูปแบบตำรา เอกสาร จากฐานข้อมูลต่างๆ การเข้าร่วมชมนิทรรศการงานเครื่องรักเครื่องเงินระดับอาเซียน ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การลงพื้นที่จริง ณ กลุ่มประเพณีเครื่องเงิน ชุมชนนันทาราม จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจน การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย - เวียดนาม เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงิน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญในการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องรัก จากประเทศเวียดนาม ร่วมกับคณะผู้วิจัยในการถ่ายทอดองค์ความรู้งานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินแบบไทย เพื่อนำมาประยุกต์ร่วมกันในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่มีการต่อยอดจากเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และท้ายที่สุดได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาถ่ายทอด และเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ซึ่งวิธีการดำเนิน

การวิจัยนี้สอดคล้องกับทัศนพร ประภัสสร (Prapassorn, T., 2011) การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องรักเครื่องเงินของจังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งได้ดำเนินการในเขตพื้นที่วิจัย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินงานวิจัยโดยการศึกษาริบทและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมเครื่องรักและเครื่องเงินในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้กับพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมเครื่องรักและเครื่องเงินในจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

ด้านการสร้างสรรค์หัตถกรรมงานเครื่องรักเครื่องเงินนั้น ผลงานที่ได้จากการประยุกต์ครั้งนี้ จำแนก 3 เป็น 3 ชุด ตามลักษณะเทคนิคการสร้างสรรค โดยเน้นการสร้างสรรคชุดผลิตภัณฑ์ที่มีความร่วมสมัยใช้งานได้ง่ายในยุคปัจจุบัน ไม่เน้นสร้างผลิตภัณฑ์ที่วิจิตรงดงาม ราคาแพง แต่เน้นผลงานที่ผู้ใช้งานสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่าย ตลอดจนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งด้านรูปทรง รูปร่าง ลวดลายจากธรรมชาติที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับกฤตพัชร สุริยะโชติ (Suriyachote, K., 2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาเครื่องประดับร่วมสมัย: กรณีศึกษาเครื่องเงิน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัย พบว่าเครื่องเงินจังหวัดเชียงใหม่ ประเภทเครื่องประดับมีรูปแบบเป็นรูปทรงเรขาคณิตมากที่สุดคือ วงกลม รองลงมาคือ สี่เหลี่ยม และรูปทรงอิสระผสมผสานกัน ส่วนลวดลายที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นลายไทย ลวดลายเลียนแบบธรรมชาติ ลวดลายดอกไม้ ที่มีการสร้างสรรค์ที่ไม่ยากเกินไป

ด้านการเผยแพร่การสร้างสรรคงานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมงานเครื่องเงิน จากการศึกษาการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมไทย – เวียดนาม ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการเผยแพร่ผลงานและถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างสรรคงานหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินเป็น 2 แนวทาง คือ การบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน และการเผยแพร่โดยการจัดแสดงนิทรรศการในงาน The Spirit of ASEAN ณ โรงเรียนนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ถือเป็นการเผยแพร่ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้และสัมผัสกับงานเครื่องรักเครื่องเงินผ่านการเรียนการสอน การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการเข้าร่วมชมนิทรรศการ เพื่อสร้างความตระหนักและรับรู้ เข้าใจถึงศิลปหัตถกรรมและภูมิปัญญา ที่เรียกว่างาน“เครื่องรักเครื่องเงิน” โดยผสมผสานและเชื่อมโยงองค์ความรู้ และความงามของศิลปะแบบไทยและเวียดนาม อันเป็นตัวแทนของกลุ่มประเทศอาเซียน สอดคล้องกับ พาฉัตร ทิพทัส (Thippatus, P., 2015) นักจัดการอาวุโส สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ กล่าวไว้ในไทยรัฐออนไลน์ เรื่องวัฒนธรรม“หลงรัก” สายใยคนอาเซียน ไว้ว่า “สายใยวัฒนธรรมรักยึดโยงไปทั่วเอเชีย คนบนดอยเก็บรักป้อนเข้าสู่หัวเมือง คนเมืองส่งขายเป็นสินค้ามีค่า บ้างส่งเป็นส่วยบรรณาการแต่เมืองหลวง ฝ่ายช่างฝีมือต่างชาติพันธุ์ ก็ถ่ายทอดทักษะการทำเครื่องรักกันไปมา เป็นเช่นนี้ต่อเนื่องยาวนาน พุดแบบภาษารักได้ว่าวัฒนธรรม “หลงรัก” ช่วยประสานผู้คนอาเซียนให้รักกัน”

ข้อเสนอแนะ

การสืบสานและส่งต่อภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินเป็นหน้าที่อันพึงกระทำของคนไทยทุกคน หากแต่จะด้วยวิธีการใด อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่สร้างสรรคผลงาน เป็นคนกลางในการถ่ายทอดและส่งต่อภูมิปัญญา เป็นผู้สนับสนุนโดยการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทั้งที่ใช้ด้วยตนเองหรือเป็นของฝาก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานและส่งต่อภูมิปัญญาให้คงอยู่คู่คนไทยต่อไป จากผลการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินไทย-เวียดนาม ข้อเสนอแนะในงานวิจัยที่พบ สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างและผู้ที่มีใจมีความพึงพอใจในการถ่ายทอดและเผยแพร่ภูมิปัญญาการสร้างสรรค์หัตถกรรมเครื่องรักเครื่องเงินในระดับมาก แต่ต้องการให้เพิ่มระยะเวลาในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น และมีการสาธิตการขึ้นตอนในแต่ละชิ้นงานโดยละเอียด
2. ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ชิ้นงาน อาจมีการนำเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการเผยแพร่ผลงานและองค์ความรู้ในรูปแบบอื่น นอกเหนือจากการจัดนิทรรศการ เช่น สื่อออนไลน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ ที่สามารถเข้าถึงผู้สนใจได้โดยง่าย

References

- International Arts & Crafts Center. (2014). **Promotion and Development of Handicraft Products in Vietnam**. Retrieved November 3, 2015, from <http://www.sacict.net>.
- Karaket, Saksit. & Saeninrit, Amornthep. (2004). **Lacquerware**. Chiang Mai : Chiang Mai University.
- Laphirattanakul, Virut. (2003). **Public Relations**. Bangkok : Publisher of Chulalongkorn University.
- Prapassorn, Thassaniporn. (2011). **Applied An Edict of the King in Sufficiency Economy to Inherit the Local Knowledge in the Field of Handicrafts in Chiang Mai Province**. Chiang Mai : Chiang Mai Rajabhat University.
- Suksod, Thirachai. (2001). **Industrial Product Design**. Bangkok : Se-education Public Company Limited.
- Suriyachote, Kritpatchara. (2013). **The Study and Development Contemporary Jewelry : A Case Study of Chiangmai Lacquerware**. Master Degree of Fine Art and Applied Arts in Innovation Design. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Thippatas, Phachat. (2015). **Passion in Lacquerware of Asians**. Retrieved August 15, 2016, from <http://www.thairath.co.th/content/503898>.